

Siyasi İstikrar İndeksi (Sİİ)

Referans No: 130677

Halkoylamasıyla Kanun

Hukukun ne olduğunu kim söylüyorsa, hukukun kaynağı o'dur. Hukukun ne olduğu ve olacağı bizzat hukuk kaynağınca belli usul ve kurumların devreye girmesine bağlanmışsa, bu bağlanma, bağlanmaya konu aynı belli usul ve kurumlar için aşamaz, bağlayan içirse dolanılamazdır.

Hukukun kaynağınca bizzat hukuk üretilmesi hukuki zaruret halini aldığıında, belli usul ve kurumlara bağlanmış hukuk üretimi dolanılmaksızın, aynı usul ve kurumlar devreden çıkartılmaksızın ve askıya katıyen aldırılmaksızın, aynı usul ve kurumları pekiştirici maksat ve işleyişte devrede tutulmaları suretiyle hukuklaşma, engellenmemelidir.

Bizzat hukukun kaynağınca hukuk üretilmesinde zaruret nedir? *Maddî Anayasa (*)*, kendini hayatta tutmalı, zaman ve mekân yayılımını kesintisiz ve istisnasız kılmalıdır. *Şeklî Anayasa*, Maddî Anayasa'nın bu gerekliliğini en üstün hukuki kıymet addetmelidir. Gün gelir, Maddî Anayasa sahasında elzem hukuki değerler, Şeklî Anayasa sahasında belli olumsuz kesişmelerin konusu haline gelebilir.

Türbanın kamucu alanda serbestisine ve güvence altına alınmasına dair mesele bundandır. Maddî Anayasa'nın ayakta tutulma ve kesintisiz kılınması için Şeklî Anayasa'da değişiklik gerekmiş ve fakat bu değişikliği kotarmak için politik uzlaşa üretilmemektedir. Üretilebilecek olsa dahi bu ancak *zehirli politik aktör* (tam, kesin ve yegâne olarak **HDP** kastedilmektedir) desteğiyledir.

Maddî Anayasa kendisini ayakta tutmak ve kesintisiz kılmak için zehirli politik aktör desteğine muhtaç hale gelmiştir. Bunun safahat ve izahatı ayrı çerçevedendir. Hem Maddî Anayasa'yı politik zehre bulaştırmamak hem de Şeklî Anayasa değişikliğine gerek kalmaksızın, bu değişiklikle aynı/yakın hukuki kıymette hukuklaşma/hukuk üretimi, **zaruret** halini almıştır.

İşte bu yüzden bizzat hukuk kaynağınca hukuklaşma, *milletin* halkoylamasıyla kanunlaşma şeklinde devreye girmesinde zaruret hâsıl

olmuştur. Olağan akışta hukuk üretiminde belli usul ve kurumlara bağlanmışlık tümüyle devredeyken, bu devrede oluşu askıya aldirtmaksızın, bizzat hukukun kaynağının hukukun ne olduğunu söylemesini temin etmek gerekmiştir.

Hukuk üretiminin belli usul ve kurumlara bağlanması kadar, en az bu kadar önem ve değerde ikinci gerek-yeter şart, üretilecek hukukun, bilinen ve açıklık kazanmış genel hukuk hükümleriyle medeni milletlerin hayatiyet prensiplerine uygunluğudur. Bu uygunluk, Şeklî Anayasa'da olduğu gibi Maddî Anayasa tarafından da aranan değerdedir.

Bizzat hukukun kaynağınca hukuk üretiminde zaruret hâsıl olmuş, bu zaruretin ötesinde, kamucu hakikat ve onun şekillendirdiği hukuk düşüncesinin değişimi, bahiste tüketilmelidir. Burada ince ayırım bulunmakta, nakledilmelidir: Hukuk üretiminin belli usul ve kurumlara bağlanmışlığını askıya aldirtacak, bu usul ve kurumları ikame ettirecek ne bir işleyiş ne de potansiyel, na-mevcuttur.

Hukuk üreten belli usul ve kurumlar, kendi içlerinde tam-kapasite devrededir. Devrededir ancak Maddî Anayasa için elzem politik çoğunluk ve çoğunluk vasıflarından mahrum olarak. Demek ki, hukuk üreten belli usul ve kurumların Maddî Anayasa hayatiyetini temin kabiliyeti kalmadığı gibi Şeklî Anayasa'nın güncellenmesinde de *zehirli politik aktörlük müdahilliğine açıklık kazanılmıştır*.

Açıklık kazanma; ülkece biri birinden farklı hatta zıt politik ortamlara geçilmesine rağmen süreklilik edinme ve güçlenme potansiyelindedir. Zehirli politik aktörün gerek Maddî Anayasa hayatiyetindeki **devre kesiciliği** gerekse Şeklî Anayasa bakımından **tayin ediciliğinin** frenlenmesi, sınırlanması, zehirlenememiş politik aktörlerin çoğunluk ve hukuk üretme kabiliyetlerinin korunup kollanması gereklilik halini almıştır.

2017 Anayasa değişiklikleri, **kamu kudretinin yegâneliğini** koruma ve kollamada işlevsel ve etkili denebilecek çözümdendi. 2017 Anayasa değişiklikleri kamu kudretinin; paylaşım, pazarlığa ve politik müzakereye konu edilememesi için %50+1 formülünü esas almıştı. Kamu kudretinin korunma ve kollanması sadece Yürütmeye indirgenmiş, bu bir Anayasal kolaycılık ki, izahtan varestedir.

Oysa Maddî Anayasa hayatiyetini temin, Şeklî Anayasa'nın zehirlenmemesi için %50+1 üstünde çoğunluk üretim gereği, sürmektedir. Denebilir ki Anayasa Mahkemesi devrededir. Normların normlar için denetiminden, korunmasından değil, Maddî Anayasa'dan ve sahihsizliğinden söz etmekteyiz.

Bir millet düşünülün; Maddî Anayasa'sının hayatiyetini, Şeklî Anayasa'sının zehirlenmesini men etmek için, aslında milletin siyasetin meşruiyet ve işlevsellik düşüşünden kendini koruması için %50+1 bile değil, 2/3 çoğunluk gereksin!

Çerçeve dışına çıkmak pahasına **İngiltere-Brexit halkoylaması** hatırlatılmalıdır. Şeklî Anayasa bahse ilgisiz ve yetersiz, Maddî Anayasa devreye girecek, hukuk üreten belli usul ve kurumlar "kapasitesiz" kalmış, köktenci denebilecek ölçüde tarihî kararı ve hukuku, **bizzat millet** üretmiştir. Tüm siyasi sistemler içerisinde İngiliz Parlamentosunun hukuk üretimindeki konumu malûm, pek yüksektir. İngiltere-Brexit halkoylaması ve bağlı çok sayıda karar/kanunlaşma hatta AB ile müzakere çerçeve seti, milletin bizatihi hukuk üretimiyle kurumların hukuk üretimi arasında tarihî uzlaşıdandır. Çerçeveye geri dönelim.

Bir milletin kendini, hukukunu, milli varlık ve karakterinin zaman ve mekânlara kesintisiz yayılımını korumak için nitelikli çoğunluğuna ihtiyaç duyması, politik olduğu gibi hukukan da absürttür. Bundan; derhal değilse de usulen ve tedricen çıkılmalıdır. Mevcut yapıdaki sakatlığın siyasi ve hukuki ederi, kamucu hukuk düşüncesinde pay sahibi kılınmalıdır. Yürütme için Anayasal basitleştirmeye düşünülen, Maddî Anayasa için karmaşık bariyerlerle eksik bırakılmıştır.

Hukuka hatta Şeklî Anayasa'ya için **politik riya**; millet, Anayasa değişiklikleri için halkoylamasıyla devreye girebilmektedir. Yani, normların normlarca yeniden üretimi için Anayasa değişikliği düzeyinde devreye girebilen, *evet* ya da *hayır* diyebilen millet, kanunlaşmalar için devreye girememektedir!

Farkın ederi yüksektir; Anayasa değişikliği düzeyde normativizm için devreye alınabilen/araçsallaştırılabilen "çağrılabilen" irade (millet), sivil toplumcu düzeyde Maddî Anayasa için çağrıya konu edilmemektedir. Kanunlaşmanın yeterli olduğu, Anayasa değişikliği gerektirmeyen

kanunlaşmalarda, devreye girememektedir. Politik olduğu gibi hukuki düzeyde de absürttür.

Kamucu hakikat ve onun şekillendirdiği hukuk düşüncesinin değişimi ikaz edilmelidir: Kamu kudreti, daima devlet siperinde tutulamamış, önce terör örgütleriyle paylaşılmış ve kamu düzeni terör örgütlerine havale edilmiş, sonra kamu kudreti tümüyle yitirilmiştir.

15. Temmuz darbe girişiminde halk, devletin çağrısıyla sokağa çıkmış, ateş altında gözünü kırpmadan canını ortaya koymuştur. **Değişen kamucu hakikat**, milletin, devletçe tümüyle yitirilmiş kamu kudretini sokaktan toplayıp birleştirerek devlete tekrar iade ettiğiidir. Devlette kamu kudreti yittiği milletçe iade edildiği halde hukuk üretiminde aynı öznenin (millet) iradesi, yine, normları ancak diğer normlar üretir mantığıyla pass edilmiştir. Nazikâne, 2017’de yetki ve karar düzeninde Yürütme’yi tahkimde araçsallaştırılmıştır.

Kamucu hakikat değişmiş ama hukuk düşüncesine, hukukun üretim tekniğine yansımaya izin verilmemiş, kamu hukukunda eder ve işlevi sorgulanmamıştır. 2017 Anayasa değişikliklerinin zaruri denebilecek bileşeni olarak; milletin kendi hukukunu koruyabilmek için devreye girebilmesi ne kamucu hakikat değişim gereği ne de Anayasal kriz teknik çözümü olarak formüle edilmemiştir.

Başka ifadeyle, değişen kamucu hakikatle birlikte kurucu yeni iradenin sadece eksik bırakılması değil, hayata geçirilmesi de engellenmiştir. Anayasaların kurucu iradeye göre konumlandırılma ve yorumlanma sıkı-gereğini hatırlatalım. Böyle bakıldığında, hukukun üretiminde değişen kamucu hakikatin bir pay sahibi olarak milli irade ve müdahilliği, hukuk üretiminde belli usul ve kurumları ciddi onarıcı ve destekleyici potansiyeli öngörülmemiştir.

Eşanlı iki sandık; Parlamento ve Başkan seçiminin anayasal takvim birlikteliği, bunun, **politik çoğunluğu yekpare** hale getireceği varsayımı, fasılda ele alınmalıdır. Seçmen; Parlamento ve Başkan’ı ya iki ayrı politik çoğunlukla yapılandırır mı? Muhtemel krizi kim çözecek? Ya AYM ya erken seçim. Bitti! İlkinde hudut olarak politikayı “yargı”, ikincisinde müddet olarak politikayı daha görev süresi dolmadan “sandık” tayin edecektir. Bu düşünce kendi içinde kapalı olmaktan başka en-baştan kayıptır.

Bunda da büyük ölçüde çözüm, Parlamento ve Başkan görev müddetini sonlandırmaksızın halkoylamasıyla, sandıktır. Teknik karşılığı halkoylamasıyla kanunlaşmadır. Halkoylamasıyla kanunlaşmada da aynı *rasyonelleştirilmiş parlamento* tekniğindeki gibi politik destek yapılandırma yahut güven tazeleme mümkün, çerçeve dışıdır.

Irmaklara, nehirlere barajlar kurulur, belki kıyısında denizlere de. Okyanusa baraj kurulmaz! “Hukuk” nedir ne olacaktır, bunu sadece kim söyler? Millet. Pozitif/yürürlükteki hukukun ne olduğunu? Temsilcileri! Bu bir aldatmaca değilse de buna tam-açıklıktır.

Milletin temsilcilerinin hukuk üretiminde vekâleti *kesintisizlik şeklinde* vasıf sahibi değildir. Milletin temsilcileri hukukun üretiminde yetkiyi milletten, yetkinin kullanımına dair sıkı-yönlendirme yahut çerçeveyi Şekli Anayasa’dan alır ve fakat milletin aynı temsilcileri pozitif hukukun ne olduğunu hacimli ve detaylı/işleyişte İdare’ye bırakır. Hatta çoğu terk eder.

Dönüp hukuk üretiminin/pozitifleşmenin temel aktörü TBMM yerine milletin bizzat kendisi olsun denilemez. Zira bu kez keskin “devletçi” tepkime devrededir; hukuk üretiminde/pozitifleşmede yetki milletin temsilcilerine devredilmiştir! Yani normativizm, milletten yetki alınır ve yürütmeye devredilirken askıya alınır ama millete karşı kendini en keskin işleyişte kesintisiz devrede tutar.

Halkoylamasıyla kanun, Anayasaların temel işlevi olan iktidarın sınırlamasına hizmet eder ve bunu üstelik politik iradenin şekillenme ve belirleyiciliğini zedelemeksizin, temel usul ve kurumları devre dışı bırakmaksızın gerçekleştirir. Halkoylamasıyla kanun, tam da bu zemindedir.

Oysa milletin hukuk üretiminde en azından elzem hallerde devreye girmesini men eden yitimler, yitimlerin başladığı yerde, Parlamento’da onarılabilir ve yerine konulabilir. Yasama, başka organca ihdas edilmemiş zeminde karar üreten işlevdendir.

Yasama ilk-el işleminden olup *originair*’dir. Halkoylamasını yapılandırmaya tam yetkili, yetkindir. Dolayısıyla yasama, halkoylamasıyla kanun yöntemini devreye almakta ya da almamakta kendi karar verecektir. Almamakta derken, bu zeminde halkoylamasıyla

kanunlaşma, milletin hukuk üretiminde marj sahibi olarak bizzat devreye girmesini şart-kılmaksızın etkinleştiricidir. Bu yöntem, temsiliyetin sınırlanma ya da paylaşılma ederinde değildir. Böyle de görülmemelidir.

Yasama işlemi hem organik hem de usulen sabiteden addedilmiştir. Halkoylamasıyla kanun ne teklif/yazılım ne de kanunlaşma bakımından ikisini de bertaraf edici değildir. Halkoylamasıyla kanunlaşmada; henüz kanunlaşmamış teklif, na-tamam metin olarak Cumhurbaşkanınca halkoyuna sunulmalı, bu konuda takdir yine kendisinde olmalıdır. Dolayısıyla, aynı mevcut kanunlaşmada Cumhurbaşkanı yetki düzeni neyse, muhafaza edilebilmelidir. Halkoylamasıyla kanunu politik iradenin kanunlaşması olarak bakıldığında yegâneliğini korumakta, halkoylaması bunu değiştirici ya da farklılaştırıcı değildir.

Devrede olan ve kalan yasama, ilk-el vasfını da sürdürebilmekte, çünkü halkoylamasıyla kanunlaşmada *sunulan metni* de halkoylamasından sonra oluşacak *nihâi metni* de yazan ve neticelendiren Parlamento'dur. Kanunlaşmaya yürürlük sağlayansa yine Cumhurbaşkanı'dır.

Bunun altını çizelim; içerik ya da hedef olarak değil, üst belirlenim olarak temsiliyeti devre dışı bırakan Anayasal organ yapısını değiştiren, farklılaştıran ya da kurumsal tonlamayı değiştiren katiyen değil. Sadece, milletin bizzat kendisinin devreye alınması için ve salt bu maksatta -ve ayrıca kanunlaşma için devreye almak, Anayasa değişikliği ya da Anayasal bloklaşma için değil- hukuklaşma söz konusudur. Teknik ifadeyle ne *contra legem* ne de *contra constitutionem*, ortada olan sadece, milletin uzlaşmaya dayalı net iradesidir.

Norm-kanun, tek bir irade ya da temsiliyet yoluyla tekleştirilmiş herhangi iradeden sadır etmekteyse, usuliliği ayrı, demokratik donanımı tam-yeterli değildir. Modern demokraside tekli değil çoklu iradenin hatta zıt iradelerin mücadele ve uzlaşısıyla üretilmiş norm-kanun, daha kıymetlidir.

Oysa zehirli politik aktörlükten neşet etmiş zıt iradeler mücadelesi ne adil ne de işlevsel bir mücadele değildir. Özünde mücadele de değildir, hiledir. Hileli ve fakat ürettiği hukuk da hukuktur. Aynı kamu kudretinin terör örgütleriyle paylaştığı kamu düzeninin havale edildiği dönemlerdeki gibi geçerli hukuk. **Bu bir çıkışsızlıktır ve devleti terörden sonra zehirli politik aktörlüğe teslimdir.**

Halkoylamasıyla kanun tekniği, milletin %50+1'ine ve sadece buna yaslandığından, kirletilmesi, bozulması, zehirlenmesi çok güç zemindedir. Medya ve iletişim evreninin işlevselliği, OHAL ya da savaş sairle seçmen iradesinin şartlandırılabilirliği vd. argüman çerçeve dışıdır.

Politika, gelecekteki aşikâr iyiliğin bugünden kararlaştırılması, aşikâr iyilik içeriğine geçici bağlayıcılık kazandırılmasıdır. Şeklî Anayasa, sürekli değişen ve geçici bağlayıcılıklar kazandırılan iddialarla şekillenen siyasi süreçler üstünde namütenahi tayin edici olmayı ne hedefler ne de bunu başarabilir. Şeklî Anayasa, siyasi sürecin sonsuz devinimini hukukla çerçeveler. Hepsisi budur. Aksi halde millet, kendince iyiliğini ne tayin edebilir ne de güncelleyebilir.

Şeklî Anayasa, her biri yeni, her dem yeni siyasi süreçler karşısında yinelenir, bu yolla aynı zamanda yenilenir. Yinelenmek Şeklî Anayasa'nın teyidi, yenilenmek hayatiyetidir. Yenilenmeye kapalılık, Anayasal planın kendi içine çökmesi demektir. Siyasi süreçlerle etkileşimde olup yenilenmeyen Şeklî Anayasa donuklaşır, dolayısıyla geçersizleşir. Aksiyle düşünülün; yüzler/onlarca yıl uygulanmayan Anayasa herhangi kaidesi, yazılıda mevcut, hayatiyette yoktur.

Anayasal yenilik; Şeklî Anayasa'nın siyasi süreçlerle güncellenmesi, uyarlanması, tamamlanması, pekiştirilmesidir. Anayasal yenilik Anayasa'nın ihlalcı değil teyit edicisi, zayıflatıp geçersiz kılıcı değil güçlendirip hayatiyet kazandırır.

Halkoylamasıyla kanunlaşma, 2017 değişiklikleriyle Şeklî Anayasa'yı tamamlayıcı ve tahkim edici Anayasal yeniliktir. Halkoylamasıyla kanunlaşma mekaniği, aslında, 2017 değişiklikleriyle Şeklî Anayasa'yı gerçek zemine oturtandır. Halkoylamasıyla kanunlaşma, 2017 değişikliklerinin önemli pozitif tamamlanma evresidir.

Günümüzde gereklilik; HDP ile iş birliğiyle Anayasa değişikliği yerine halkoylamasıyla kanun, aynı işi HDP'siz görecektir. Hem demokratik hem de usulünce yürütülürse, şeklen aksi görünse de ruhu ve maksadı Şeklî Anayasa'ya olduğu gibi Maddî Anayasa'ya tam-uygundur. Milletle kanunlaşma için doğrudan halkın iradesini devreye almak suretiyle etkileşim, bize göre, kendi sahasında da demokratik devrimdir.

Asıl olan, HDP'ye gerek kalmaksızın, zehir bulaşmamış politik süreçte kalabilmek, eldeki manzaraya nazaran Cumhuriyet İttifakı'nı genel çerçevesiyle politik liderlik ve çoğunluğu halkla doğrudan etkileşime sokmaktır. Ki bu yolla aynı zamanda hem Anayasal güçte meşruiyet destekli kanunlaşma devrede, bu tür kanunu kaldırmak isteyen halkoyu kelepçesi takılmış olacaktır.

Başkan ve Parlamento, ikisinin eşanlı sandıkta seçilmesi, özünde, başkanlık rejimine zıttır. Bu zıtlık, parlamenter rejimden çıkış başkanlığa geçiş evresinde geçiş ara mekaniği olarak tolere edilmiştir. Misal ikinci üçüncü ilh., seçimde eşanlılık kaldırılmalıdır. Hal böyleyken, halk oylamasıyla Anayasa değişikliğinin seçimlerle eşanlı kılınması, seçimde üçüncü sandık, katmerli hatandandır.

Başkanlık rejimi iki seçeneğe indirgenmiş seçim ve siyasi parti sistemini elzem kılar. Nasıl nispi temsil çok partili, iki türlü sistemler pazarlıkçı çoğunlukçu parlamenter rejim doğurmaktaysa başkanlık rejiminin de zaruri dayanağı halinde bir seçim ve siyasi parti sistemi vardır. Haziran.2023 (yahut erken) seçimlerinde eşanlı çift-sandık yanında bir de Anayasa değişikliğinde halkoylaması için üçüncü sandık, başkanlık rejiminin seçim ve siyasi parti sistemini, siyasi-sosyolojisini rettir.

Yukarıda salt Yürütme için kamu kudret kollamayı nakletmiştik. Gelinevrede zehirli politik aktörlüğün tayin ediciliğinde üçlü sandık, salt Yürütme için Maddî Anayasa'yı ret, milletin hukukunu hadım etmektir. Başkanlık rejimi için yetki ve karar düzeninde kamu kudreti geçmiş hassasiyeti, milletin hukukunda derdest edilmiş olacaktır.

Ayrıca, başkanlık sistemini, aynı önceki dönemlerdeki terör örgütleriyle kamu kudret paylaşımındaki gibi zehirli politik aktörlüğün tayin ediciliğine açık kılacaktır. HDP ile iş birliği hem politik kalabalıklaşmaya teslimiyet hem de *buçuklu/tayin edici* HDP'li zehirli siyasete siyasi sistemi teslim etmektir.

Halkoylamasıyla kanunlaşma; başkanlık rejimini pekiştirici, başkan-halk doğrudan etkileşimini merkezî hale getiricidir. Aksi halde, yani, HDP iş birliğiyle Anayasa değişikliğine gidildiğinde, Başkanı çıktı-yetkileriyle Başkan ama politik desteğiyle çoklu-çok akslı, âdeta parlamenter hale getirmiş olacağız. Oysa Başkanlık rejiminde diğer tüm kurum ve usullerin asıl maksadı, politik sınırlar zorlandıklarında, Başkanla halkı doğrudan

karşı karşıya getirmektir. Halkoylamasıyla kanunlaşma bunun elverişli tekniğidir.

Tekraren; er ya da geç siyasi sistemin tıkanma riski var; yasamayla yürütme arasında siyasi destek farkı varsa -ki bu politik kaderdir-, kim çözecektir? Çözümde AYM şart mıdır? Seçime gidilmeksizin, Hükümet devirmeksizin, arada da doğrudan milletin hakemliğine başvurulabilmelidir ki halkoylamasıyla kanun bunda da kriz çözücüdür.

Saygılarımızla,

S Bilişim Danışmanlık

(* Her milletin “bir” temel Anayasa-Sözleşmesi bulunur. Milli kimlik, milli ruh ve karakter, bu sözleşmeyi maddeten ve kalıplanmasıyla yapılandırdığından, **Maddî Anayasadır**. Milletlerin temel Anayasa-Sözleşmeleri, az ya da çok, er ya da geç, Devlet Anayasası haline gelir. Buna, millet hukukunun pozitifleşmesi, şekil ve içerik kazanması olarak bakılmalıdır. Pozitifleşme; davet edici, yetmediğinde emredici niteliktedir. Bu nitelik, milletlerin, rafine kurum ve usullerle zamana yayılmasının mekaniğidir. Zamana yayılma mekanikleri kırıldığında kayıtsız-şartsız millet egemenliği, kendini reddeden tüm güçler karşısında en kıyııcı-yakıcı enerjidendir. Milletin politik ve idari karakteri, devletini, şöyle ya da böyle, genel-geçer muhtlaklıklar olarak değil, emredici kategoriler halinde biçimlendirir. Siyaset kurumu, siyasi aktörler, bundan ne müstesna ne de kaçınılabildir. Cari işleyişte millet temel Anayasa’sından sapmalar olduğunda bu, etkinlik kazanan gerçeklikler halinde düzeltilir.

“Bu raporun barındırdığı ya da dayandığı bilgiler yazarlarının doğru ve güvenilir olduğuna inandığı kaynaklardan alınmış ve akademik denetime tabi tutulmuştur. Bununla birlikte üçüncü şahıslardan alınan hiçbir bilginin doğruluğu ve tamlığı bağımsız olarak onaylanmamış buna dair bir garanti verilmemiştir. Rapordaki ifadeler geleceğe dair güncel beklentiler temin edebilir ve doğrudan güncel veya tarihi bir gerçeğe ilişkin olmayan herhangi bir beyan içerebilir. İşbu ifadeler bilinen / bilinmeyen riskler, tereddüt ve kapsamlı olarak belirtilmemiş başka faktörler içerebilir. Bu rapora katkıda bulunanlar sürekli değişen bir çevrede faaliyet gösterdiğinden devamlı yeni risklerin ortaya çıkması doğaldır. Okuyucu bu ifadeler aşırı bir güven sergileyerek yatırım ya da ticari bir işlem yapmamaları için uyarılmaktadır. Raporun hazırlanmasına katkıda bulunanlar yeni bir bilginin doğruluğu sonucu müteakiben hiçbir ifade üzerinde halka açık bir güncelleme yapma zorunluluğu taşımaz. Raporu yazarlar bu bilgilerin kullanımına bağlı doğacak hiçbir zarar yahut kayıptan hiçbir şekilde sorumlu tutulamazlar.” **Tüm hakları saklıdır. Bu raporun hiçbir parçası fotokopi, kayıt, bilgi depolama ve yeniden kullanımı mümkün kılacak araç / sistem dâhil olmak üzere alıntı yapılamaz, yeniden yayınlanamaz.**